

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME,

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opvolgingsnota: onderweg naar een asbestveilig Vlaanderen**Samenvatting**

Voorliggende opvolgingsnota biedt een overzicht van de realisaties in de opstartjaren van het Actieplan Asbestafbouw 2018 waarbij onderzocht werd in welke mate de genomen acties reeds tegemoetkomen aan de strategische doelstelling van een Asbestveilig Vlaanderen 2040. Hierbij werd zowel een kwalitatieve als cijfermatige analyse uitgewerkt. Deze nota positioneert daarbij het Actieplan Asbestafbouw in de veranderde socio-economische context van 2022.

De opvolgingsnota geeft uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse Regering waarmee de zij in 2018 goedkeuring hechtte aan het Actieplan Asbestafbouw. De nota is beperkt tot de weergave van de afgelopen jaren waarvan de Vlaamse Regering kennis neemt. De OVAM krijgt de opdracht om in de loop van 2023 verdere bijsturende maatregelen bij het actieplan te verkennen die tegemoetkomen aan de huidige socio-economische context en die de realisatie van een asbestveilig Vlaanderen verder kunnen versterken in lijn met de actuele energierenovatie-doelstellingen. Deze maatregelen zullen onder de vorm van een geactualiseerd 'Actieplan Asbestafbouw 2.0' in 2023 ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, weliswaar met behoud van de huidige decretale mijlpalen binnen het actieplan.

Met een ruime set aan wervende acties in het Actieplan Asbestafbouw slaagde de Vlaamse Overheid er in het asbestthema uit de taboesfeer te halen en op het terrein een versnellingsbeweging te realiseren richting een Asbestveilig Vlaanderen 2040.

Risico's wegnemen uit onze gebouwen

Asbestvrij was de utopie, 'asbestveilig' bleek het realistisch alternatief, dat zelfs op internationaal vlak intussen veel draagvlak kent. Deze benadering biedt het hoofd aan de omvangrijke hoeveelheid asbestmaterialen die nog in onze leefomgeving aanwezig zijn. Het actieplan doelt op het wegnemen van risico's in het dagelijks gebruik van onze gebouwen. Het beantwoordt zowel aan de vraag naar pragmatiek bij de burger als aan het streven naar verdere kwaliteitsborging in de professionele asbestsector. Het concept 'Asbestveilig' bracht het asbestthema in realistische

proportie en reikte het beslissingskader aan voor de doelgroepgerichte ondersteuning. Het asbestattest vormt vanaf november 2023 de strategische hoofdindicator om te meten in welke mate het beleidsinstrumentarium asbestveilige gebouwen realiseert tegen decretale mijlpalen 2034 en 2040. Eenmaal alle gebouwen in de databank het label 'asbestveilig' dragen wonen en leven we in een asbestveilig Vlaanderen.

Inzetten op veranderde socio-economische context

Anno 2022 is de socio-economische context bijzonder uitdagend met de coronacrisis nog vers in het geheugen en internationale spanningen die resulteerden in de actuele energiecrisis. Deze socio-economische impact zet de betaalbaarheid en het afbouwtempo van het asbestpassief in Vlaanderen onder druk. Daar waar energierenovatie asbestmaterialen laat plaatsmaken voor energieperformante materialen, klimt de totaalkost de hoogte in door verhoogde energiekosten, schaarste op de arbeidsmarkt, loonsverhogingen en stijging van materiaalprijzen.

Asbestafbouw, energierenovatie en woningkwaliteit vinden elkaar sterk in beleid en in het bijhorend ondersteuningskader voor verschillende groepen van gebouweigenaars. De actuele socio-economische context biedt daarbij ook kansen deze beleidslijnen verder te versterken in een geactualiseerd 'Actieplan Asbestafbouw'. De inzet daarbij is een kostenbatenefficiënte aanpak, geënt op het concept 'asbestveilig' met versterkte congruentie richting beleidslijnen die de modernisering van verouderd patrimonium aanmoedigen. Het vernieuwde actieplan positioneert het asbestattest centraal waarmee de gebouweigenaar via de Woningpas asbestrisico's in zijn woning realistisch kan inschatten en welke acties hij best onderneemt om zich van deze risico's te ontdoen.

Vier jaren 'Actieplan Asbestafbouw' in cijfers

Deze managementsamenvatting synthetiseert en kwantificeert de voortgang en realisaties van bijna 4 jaar actieplan asbestafbouw. Niet alle realisaties die impact hebben, zijn kwantificeerbaar.

Met het **totale budget** van **77.472k euro** kon de OVAM in de periode **2018-2022** de uitrol van het actieplan asbestafbouw handen en voeten geven. De impuls via beleidsdotaties en in het bijzonder de relancemiddelen maakten een sterke opschaling van de ondersteuning van burgers en doelgroepen mogelijk. In het bijzonder voor de inzet van de relancemiddelen betekent dit asbestinventarisaties, asbestverwijderingen en asbestinzamelingen. De realisaties op het terrein lopen nog door in **2023, 2024, 2025 en 2026** dankzij de reeds toegekende subsidies en de budgetten die de OVAM omzette in doelgroepgerichte afnamecontracten tot het asbestveilig maken van gebouwen.

Daarnaast start de **hoofdindicator** voor monitoring van het asbestafbouwbeleid pas einde 2022 op: de invoering van **het asbestattest**. Enkel via een asbestattest kan een eigenaar aantonen of zijn/haar gebouw asbestveilig is. Vlaanderen wil tegen 2040 asbestveilig zijn: dit is het geval indien alle gebouwen met risicobouwjaar (<2001) in de databank over een asbestattest beschikken met conclusie 'asbestveilig'. Via haar centrale databank asbestinventarisatie zal de OVAM de voortgang vanaf 2023 kunnen monitoren.

In 2019 werd het asbestpassief in gebouwen en infrastructuur geraamd op 2,3 miljoen ton als voorwerp van het asbestafbouwbeleid.

Om de Vlaamse burger te kunnen activeren, namen alle 308 lokale besturen in 2018 het engagement mee werk te maken van een asbestveilige gemeente. Bijna alle lokale besturen

Tabel 1 Trendindicator jaarlijkse stortcijfers asbestcement en ander asbestafval (oorsprong Vlaamse Gewest)

	2017		2018		2019*		2020**		2021	
	AC	ander	AC	ander	AC	ander	AC	ander	AC	ander
gestort (ton)	130.001	7.690	131.416	6.281	135.985	19.342	132.427	8.981	165.4504	14.146
Totaal (ton)	137.691		137.697		155.327		144.408		179.550	
Stijging tov 2017-2018	0%				13%		5%		30%	
≥ 143.335 ton***	nvt				ja		ja		ja	

*startjaar actieplan asbestafbouw

**trendbreuk door lockdown Covid

*** theoretische jaarlijks te storten hoeveelheid periode 2019 – 2034 (mijlpaal)

Tabel 2 Samenvattende cijfers doelgroepgerichte sectorprotocollen

Instrument	Ingezette middelen ('18-'22')	Aantal aangemelde locaties	% van (geraamd) totaal	Aantal asbestinventarisaties uitgevoerd	Aantal asbestinventarisaties ingepland ('23-'26)	Aantal uitgevoerde asbestverwijderingen	Aantal geplande asbestverwijderingen ('23-'26)
Sectorprotocol scholen	19.157k euro	2.132 locaties	35,5% van 6000 scholen	1.901 asbestinventarisaties	804 asbestinventarisaties	412 asbestverwijderingen	213 asbestverwijderingen ingepland
Sectorprotocol zorg	1.920k euro	opgestart			585 asbestinventarisaties	nog op te starten	190 locaties
Sectorprotocol landbouw	5.145k euro	1.808 aangemelde locaties	15,6% van 11.600 geraamde land- en	niet van toepassing		538 locaties met ingezameld asbestdak	822 locaties met ingezameld asbestdak

			tuinbouw- bedrijven met asbestdak			
Sectorprotocol sociale huisvesting	50keuro	opgestart		1.000 asbestattesten met kenmerk 'asbestveilig'	niet van toepassing	

Tabel 3 Samenvattende cijfers lokale asbestprojecten voor burgers

Instrument	Ingezette middelen ('18-'23')	Aantal projecten gesubsidieerd	% van gemeenten	Aantal locaties uitgevoerd (inzameling, verwijdering)*	Ton asbestcement ingezameld	Geraamd aantal locaties gepland ('23-'26)	Geraamd aantal ton asbestcement ('23-'26)
Gesubsidieerde lokale asbestprojecten voor burgers	51.200k euro	BRONOPHALING (= <i>inzameling asbestcement aan huis</i>) Tot 2021: 31 projecten In 2022: 19 projecten GEGROEPEERDE VERWIJDERING Tot 2021:	100% van 300 gemeenten tegen einde 2022	BRONOPHALING: 20.998 gerapporteerde locaties (aug. '22) GEGROEPEERDE VERWIJDERING: - Dak/gevel: 32	BRONOPHALING: 37.409 gerapporteerde ton (aug.'22) GEGROEPEERDE VERWIJDERING:	BRONOPHALING: Capaciteit binnen lopende projecten: 11.549 locaties Capaciteit binnen 19 toe te kennen projecten in 2022: 54.520 locaties GEGROEPEERDE VERWIJDERING**	BRONOPHALING: Capaciteit binnen lopende projecten: 20.575 ton Capaciteit binnen 19 toe te kennen projecten in 2022: 97.130 ton GEGROEPEERDE VERWIJDERING:

		<ul style="list-style-type: none"> - Dak/gevel: 6 - Leidingisolatie: 8 - Vloerbekleding: 4 		<ul style="list-style-type: none"> - Leidingisolatie: 445 staalnames, 240 uitvoeringen - Vloerbekleding: 52 staalnames, 13 uitvoeringen 	Niet van toepassing***	<ul style="list-style-type: none"> - Leidingisolatie: 2.709 staalnames, 859 uitvoeringen - Vloerbekleding: 298 staalnames, 108 uitvoeringen 	Niet van toepassing***
--	--	---	--	---	------------------------	---	------------------------

**Lokale besturen rapporteren niet gelijktijdig. Een deel van de toekomstige locaties zal dan ook al uitgevoerd zijn op het terrein, maar is nog niet gerapporteerd.*

***Lokale asbestprojecten van het type 'bronophaling' blijken het meest efficiënte projecttype te zijn voor een organisatie door lokale besturen. Om die reden worden de projecten voor gegroepeerde asbestverwijdering bij burgers dan ook uitgefaseerd en zullen geen nieuwe projecten van dit type meer toegekend worden.*

****Enkel uitgedrukt in locaties, niet in ton.*

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR